

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Iscedo daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Credniški in upravniški prostori: 2637 S. Lawndale av.

Office of publication: 2637 S. Lawndale av. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XI.

Cena lista je \$3.00

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., petek, 20. decembra (Dec. 20) 1918.

Subscription \$3.00 Yearly

STEV.—NUMBER 297.

Published and distributed under permit (No. 146) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ANGLESKO DELAVSTVO VABI WILSONA NA SESTANEK.

Ameriški delegatje odobravajo potopitev nemške mornarice. Preliminarna konferenca se zavlačuje. Pariški list se pritožuje vsled invazije birokratov.

London, 19. dec. — Angleška delavska stranka je povabila predsednika Wilsona na sestanek angleškega delavstva ob času, ko poseti London.

Pariz, 19. dec. — Danes se je izvedelo iz gotovih virov, da bodo ameriški mirovni poslanci pripotovali potopitvenih vseh vojnih ladij, ki jih je Nemčija dala zavezniškim. Na ta način se mirovna konferenca izogne neprijetnostim, če bi se zavezniški pripravili, kdo naj dobi ladje, a obenem je ta korak v soglasju z izjavo predsednika Wilsona, da se vojna ne vodi za materialni dobiček. Na Angleskem so se gotovi krogi že izrekli za potopitev nemških ladij, medtem ko nekatere manjše zavezniške države nasprotujejo temu.

Clemenceau je včeraj izjavil, da se bo že preliminarne konferenca bavila z načrtom lige narodov.

Predsednik Wilson ima danes sestanek s italijanskim kraljem, ki je prišel popoldne v Pariz.

Wilson je nekoliko vznemirjen vsled protivnih govorov v ameriškem senatu, ki so priobčeni v francoskih in angleških listih. "Echo de Paris" je prinesel včeraj na prvi strani v celoti govor senatora Knox, kateri kritizira stališče predsednika z ozirom na svobodo na morju in ligo narodov. Ti članki groze ustvariti mnenje, da ameriško ljudstvo ni edino z Wilsonom, kar se tiče njegovega mirovnega programa.

Kolikor je znano, ni Wilson še z nikomur debatiral o svojih štirinajstih točkah odkar je v Parizu. Predsednik je videti nejevoljen vsled zavlačevanja preliminarne konference in počasnega pripravljanja zavezniških mirovnih faktorjev. Kakor izgleda stvar, ne bo preliminarne konference pred Novim letom. Ameriška delegacija je imela včeraj sejo, na kateri je zaključila, da sprejme časnikarske poročevalce dnevno od polu enajsti uri.

BIROKRATJE INVADIRALI PARIZ.

Pariz, 19. dec. — Tukajšnji "Journal des Debats" kritizira zavezniške diplomate, ki so izgubili več kot mesec dni časa, ne da bi se zedinili saj glede na glavne točke mirovnega programa. Kritika je izzvala veliko senzacijo v diplomatskih krogih.

"V šestindesetih dneh" — piše omenjeni list — "bi se bili državniški lahko sporazumeli saj glede glavnih pogojev miru z Nemčijo, pa tega niso storili. Namesto tega nam namenjajo, da pridejo v Pariz celi regimenti raznovrstnih specialistov, dodeljenih raznim zavezniškim vladam in s seboj pripeljejo na stotine ton listin in knjig. Vsi ti ljudje in ves ta papir zabaja pariske hotele, ki ostanejo zabaseni cele mesece in potniki ne bodo mogli dobiti prostora. Ni pa dovolj, da arhivi vsega sveta napolnijo spalne sobe naših hotelov, temveč si kimo, da hoče angleška vlada zgraditi svojo tiskarno na tratah Bois de Boulogne.

Ako bodo hotele vse zavezniške birokratije imeti vsaka svojo tiskarno in tovarno za papir, tedaj bo moral Pariz — ki je srečno ušel zračnim bombam in granatam iz daljave — kapitulirati pod težo papirja in vsled invazije birokratov. Pariški listi, katerih dolžnost je informirati ljudstvo, kaj se godi, in zagovarjati naše interese, bodo pa medtem izhajali na dvih straneh po dvakrat ali trikrat v tednu vsled pomanjkanja papirja. Norost! Nikdar se ni praznota di-

VPRASANJE DEMOBILIZACIJE ARMADE.

Demobilizacija gre počasi, ker drugače je nemogoče, toda vrši se redno brez zavlačevanja.

ČEZ MILJON MOŽ V TABORI. ŠČIH.

Washington, D. C. — Ameriška vojna mašina ravnotako deluje v nasprotni smeri, kot je prej delovala za povečanje in opremljenje armade. Ljudje, ki so prej zabavljali, da Združene države prepočasno mobilizirajo, bodo sedaj najbrž očitali, da prepočasno demobilizirajo. Nekaterim ljudem ni nobena stvar všeč, če se do pike ne vrši, kot si domisljajo, da se lahko izvrši, ali pa da se mora tako izvršiti. To ne velja le za naloge, ki pripadajo državi, ampak ta pojav se lahko opazi v vsaki organizaciji.

Združene države so imelo ob času podpisane premirja skoraj štiri milijone mož pod orožjem. In vsakdo, ki le malo misli s svojimi možgani in se ne uduja raznim sugestijam brez razmišljanja, prihaja do zaključka, da demobilizacija tako velike armade ni igrača.

Seveda za stariše, sorodnike, znance in prijatelje vojakov, ki so se odpeljali v Francijo, je sedaj najvažnejše vprašanje, kdaj se vrnejo vojski domov. Vojaške oblasti so na to vprašanje odgovorile, da se vojaki tako hitro vrnejo domov, kot bodo dopustile okolščine in razmere. K temu odgovoru pojasnjujejo vojaške oblasti, da to ne pomeni, da se vrnejo takoj domov.

Če pogledamo v zgodovino, se prepričamo, da je po sklenjenem premirju minilo precej mesecev, preden so bile armade definitivno demobilizirane. V rusko-japonski vojni je po sklenjenem premirju do končne demobilizacije minilo trinajst mesecev, v špansko-ameriški vojni šestnajst mesecev, v rusko-ruski vojni osemnajst mesecev, v francosko-pruski vojni osem in dvajset mesecev in v ameriški civilni vojni sedemnajst mesecev.

V prejšnjih vojnah se niso po končani vojni pojavljali tako važni problemi kot po sedanjih in v nobeni vojni ni bilo tako velikih armad. Ta dejstva govore, da prinaša sedanja demobilizacija popolnoma druge in mnogo važnejše naloge, kot so jo prinašale prejšnje demobilizacije.

Od 2,200,000 mož ameriške armade v Franciji, bodo potrebovali najmanj polovico za okupacijo do sklenjenega miru. Domov pošiljati so jih že pričeli in med prvimi bodo seveda odpušteni ranjenci. Za njimi pridejo na vrsto pomožne čete. To so letalci, posadke na oklepni vozovih, rezervne enote itd. Za temi pridejo na vrsto še le bojne čete, ki jih bodo pošiljali domov po redu, izdolanem od vojaških oblasti.

Okupacijska armada bo pa najbrž še mesece ostala v Evropi. Kdaj pride ta armada domov, je danes le ugibanje in nič drugega, ker nihče ne ve, kdaj bo podpisal mir.

Z demobilizacijo armade pa prihajajo nove naloge, ki so ravnotake težke, kot jih je prinesla mobilizacija. Demobilizacija za 1-750,000 mož, ki so ostali doma v taboriščih, pomeni, da je treba za te ljudi preskrbeti delo. To težko nekoliko olajšuje demobilizacija, ki se vrši stopnjevaje. Če bi odpustili to število mož hkratu domov, kar je seveda že iz tehniških vzrokov nemogoče, bi naenkrat imeli veliko brezposelno armado, ker je nemogoče toliko ljudem v enem tednu ali mesece preskrbeti delo. Predočiti si moramo, da so v vojnem času izvrševale nekatera dela žene, ki so jih pred izbruhom vojne izključno opravljali delavci. Te žene bo moral industrija preje demobilizirati ali pa zanje najti delo v drugih podjetjih.

KAJ JE Z AMERISKIMI IZGUBAMI.

Vojni tajnik je pojasnil pred senatorji, da so bila zadržana le imena lahko ranjenih.

IMENIK O IZGUBAH PRIDE NAJBREŽ S POŠTO.

Washington, D. C. — Vojni tajnik Baker je pred senatnimi vojaškimi odsekom razložil, da niso bila večinoma poročana imena vojakov, ki so bili lahko ranjeni. Senatorji so dejali, da ne razumejo, zakaj je bilo objavljenih le nekaj nad sto tisoč imen, ko oficijelno poročajo, da izgube znašajo 262,693 mož. Tajnik je dejal, da so se potrudili, da se imeniki o izgubah ne zakasne in da so generalu Pershingu večkrat pripotovali, da pošlje imenike o izgubah in da najbrž naznani imena mrtvih vojakov.

S tajnikom Bakerjem sta bila general March in podtajnik Koppel. Zadnji je dejal, da je sistem počasi za dobičanje in verifikiranje izgub. Če bi ga bilo treba izdelati znova, bi bil skoraj gotovo drugačen.

Vojni tajnik Baker je dejal, da je prišlo do vojnih pritožb vsled nespornosti in radi sumničevanja, da zadržujejo imena padlih, ranjenih in ujetih vojakov. Razložil je načrt za poročila o izgubah v detaljih, po katerem je najbližnji sorodnik obveščen brzojavno, še preden pride ime padlega, ranjenega ali ujetega vojaka v javnost.

"Ali so bili kateri neopravičljivi vzroki za zakasnelost na oni strani?" je vprašal senator Weeks iz Massachusettsa.

"Ne mislim izreči kaj takega", je odgovoril vojni tajnik.

"Ali ste pripotovali generalu Pershingu poslali poročila?"

"Ponovno, ponovno."

Senator Hitchcock iz Nebraske je rekel, da se je vojaška pošta "zelo" zakasnela in da jo mora biti toliko, da bi z njo naložili ladjo. Mr. Baker je temu ugovarjal.

Senator Johnson iz Kalifornije je vprašal, kaj zadržuje imena, ki so vsteta v vseh izgubah.

"Ne vem", je rekel vojni tajnik. "Mi dobivamo imena tako hitro, kot jih je mogoče sporočiti po kabelu. Mislim, da so tisti lahko ranjeni, katerih imena pogrešajo, in ta imena pridejo po pošti."

"Brzojavil sem generalu Pershingu sugestijo, ki mi jo je dal Mr. Stone od 'Združenega tiska'. Vprašal sem generala Pershinga, če je sprejel sistem, po katerem pošlje najbrž imena mrtvih. Odgovoril je, da ne bo zakasnil z imeni ranjenih in mrtvih in da ne bo nič pridobljenega, če sprejme sugestijo."

Senator Johnson je vprašal, koliko ameriških vojakov je bilo dejansko v boju, dokler ni bilo podpisano premirje. Mr. Baker je te čete ocenil na 750,000 mož, general March je pa dodal, da jih je bilo nekaj več.

General March je dejal, če ne bodo sorodniki padlih Američanov zahtevali kaj drugega, bodo pripeljali vse mrtve Američane domov, ne da bi bilo treba, da kongres sprejme posebno postavbo. Izjavil pa je, da ne more povedati, kdaj prično transportirati mrtve v Ameriko.

V KONGRESU ZAHTEVAJO KAZNOVANJE KAJZERJA.

Washington, D. C. — Kongresnik P. Darrow iz Pennsylvanije je predložil resolucijo, ki svetuje in priporoča ameriškim mirovnim komisarjem, da podvzamejo potrebne korake, da bodo kaznovani kajzer in drugi oblastniki, ki so povzročili vojno.

VREME.

Chicago in okolica: V petek dež. Južni vetrovi. Povprečna temperatura 45 do 50.

V NEMČIJI BODO VOLILI PREDSEDNIKA 29. DECEMBRA.

Spartakovci so s silo osvojili sovjetski kongres. Vest o Ebertovi resignaciji je zanikana. Scheideman grozi radikalcem s smrtjo.

Kodanj, 19. dec. — Nemška vlada je sklenila sklicati konferenco zastopnikov vseh nemških držav dne 29. decembra v svrhu, da izvolijo začasnega predsednika nemške republike. Ta korak je storjen zato, da se prepreči nadaljnji nemiri.

London, 19. dec. — Poznejša brzojavka iz Berlina čez Amsterdam se glasi, da Ebert ni resigniral, temveč je samo zagrozil s resignacijo, če bodo ekstremisti preveč silili v ospredje.

Curich, 19. dec. — Danes je prišla vest iz Stuttgarta, da so spartakoveci osvojili kongres nemških delavsko-vojaških svetov in Ebertov kabinet je nato resigniral. Spartakoveci so dobili kongres v svoje roke na torkovi seji s tem, da so se poslužili sile. Ko je član kabineta Barth ostro napadel Eberta zaradi tega, ker se zadnji protivi demobilizaciji vso nemško armado, so prideli v dvorano oboroženi delavci in vojaki ter pomotali ven večinske in neodvisne socialiste. V sredo so spartakovski delegatje z majhnim številom neodvisnih socialistov nadaljevali zborovanje.

Amsterdam, 19. dec. — Spartakovec manjhuus pod vodstvom dr. Liebknehta se je v torko s pomočjo oborožene sile polastila kongresa nemških sovjetov. V sredo je predsedoval Liebknecht kongresnemu zborovanju in sicer je sedel na stolu, na katerem je navadno sedel nemški kajzer ob času zasedanja gospodskih zbornic. Vsaka njegova beseda je izzvala gromovit aplavz med delegati. Vsi govorniki so v sredo izjavili, da bodo podpirali zahtevo delavcev in vojakov, med temi zahtevami je tudi popolna demobilizacija stare nemške armade.

Berlinski "Vorwaerts", glasilo Ebertove vlade, zelo napada spartakovec vsled torkovega nasilja in piše sledeče: "Skupina fanatičnih radikalcev hoče uničiti socialistično vladno republiko, podaljšati nered, onemogočiti podaljšanje premirja in pogajanje za mir ter končno povzročiti okupacijo vse Nemčije po zavezniških."

Iz Essena javljajo, da je tamonjski revolucionarni odbor ukazal vreči v zapor tri glavne ravnatelje Kruppovih tovarn; med zaprtimi je tudi dr. Branssenberger, iznajditelj velikega topa, s katerim so bombardirali Pariz iz daljave 74 milj.

Druga brzojavka se glasi, da so v Danzigu izbruhnili krvavi izgređi in boji na ulicah. Izgredniki so odprli evlilne in vojaške zapore in izpustili vse jetnike.

Kodanj, 19. dec. — Na shodu večinskih socialistov zadnje nedelje v Berlinu je Filip Scheidemann silovito napadel Liebknehta in njegovo spartakovsko stranko.

"Ne bomo se več dolgo pripravili z izgređi niti ne bomo dovolili ruskih razmer v Nemčiji", je rekel Scheidemann. "Vlada je organizirala gardo prostovoljcev, ki če bo treba, bodo izgređniki (spartakoveci) postavljeni ob zid in ustreljeni. Rajši se podvržem diktaturi izobraženih, liberalnih in konservativnih mož kot pa diktaturi norcev."

Večinski socialist Landberg, član Ebertovega kabineta, je pa dejal: "Sodrug Mueller (predsednik delavskega sveta v Berlinu) je rekel, da pot do ustavodajne skupščine drži preko njegovega mrtvega trupla. Ni potrebno, da Mueller živi, toda nemško ljudstvo mora živeti."

Berlinski časopisje piše, da je sovjetski kongres prvo represen-

tativno telo nemškega ljudstva, ki položi temelj demokratični nemški republiki. "Die Freiheit", glasilo neodvisnih socialistov, piše, da se bo vršila ustavodajna skupščina veliko prej kakor je bilo pričakovati, in da ima ideja sovjetske republike po zgledu Rusije malo pristašev.

Ebertova izjava.

Berlin, Nemčija. — Priderik Ebert, predsednik kabineta šestih socialistov, ki danes vladajo nemški republiki, je dejal v intervjuju z ameriškim poročevalcem, kateri ga je obiskal zadnji torko v veliki palači bivšega kancelarja, da noče imeti nobenih stikov z boljševiki. Z vrha palače se vedno vliha ogromna rdeča zastava, ki je bila razobežena prvi dan revolucije. Ebert je dejal:

"Kabinet šestih ali sedmih ljudski kabinet nima ničesar opraviti z boljševizmom. Zdej je v tisku zakon, ki stopi takoj v veljavo, da se morajo razorožiti vsi državljani, ki niso člani nove in legalizirane republikanske armade. Po tem zakonu bodo razoroženi tudi spartakoveci z Liebknechtom na čelu. — Velika večina ljudstva je z nami. Naša naloga je ohraniti priobčeno svobodo. Prihodnja volilna bitka pakaj, da mi Nemci še živi želja za samovlado. Omenem bodo volitve rešile vprašanje, katera stranka je najmočnejša, posebno med tremi socialističnimi strankami. Volitve prinesejo precej razočaranja, in če izpadejo povsod tako kakor so izpadle v Draždanah in Chemnitzu, o čemur ni dvoma, tedaj je Nemčiji zagotovljena ljudska vlada. V obeh omenjenih mestih so zmagali večinski socialisti z veliko večino. O spartakovecih lahko že zdaj rečem, da niso stranka, temveč le skupina ljudi."

Stari državni zbor se ne anide nikdar več, ker ga ni; namesto starih političnih faktorjev; krope, zveznega sveta in rajstaga imamo ljudski svet in delavsko-vojaški svet. Revolucija je pokazala, da stari rajstag ni odgovarjal željam ljudstva."

Kar se tiče naših odnošajev z Rusijo, želim izjaviti, da hočemo biti v prijateljsstvu z vsemi narodi, ne maramo, pa da bi se ruska ali katere druga vlada mešala v naše notranje zadeve. Ruska vlada nam je ponudila pomoč v denarju in orožju, ali mi smo odklonili. Resnica je, da je boljševiški poslanik Joffe delal propagando v Berlinu, kar se ne sme več zgoditi. Nemška republika je v sorodu z rusko republiko po imenu in obliki, ne pa po duhu."

Ako pride kdaj boljševizem v Nemčijo, tedaj pride pod pritiskom lakote, ki je za našo republiko največja nevarnost. Ustavodajna skupščina bo spremenila začasno vladno v stalno, ali medtem se moramo boriti za boljše živčne razmere in doseči mir, a obenem moramo zadovoljiti željam vseh držav, ki so bile v vojni, da najdemo prave krivce, ki so povzročili svetovni konflikt."

Pogodba med Nemčijo in Čehoslovakijo.

Amsterdam. — Iz Draždanov poročajo, da je Ebertova vlada sklenila provizorično pogodbo z vladno čehoslovake republike v smislu katere bo Nemčija poslala premog na Česko v zameno za živila.

Iz Madrida poročajo, da je španska vlada dala nemškemu poslaniku potni list s pojasnilom, da ne more pripoznati sedanje nemške vlade.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izhaja dnevno razen nedelj in praznikov.

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$3 na leto, \$1.50 za pol leta in 75c za tri mesece; Chicago in inozemstvo \$4.50 na leto, \$2.25 za pol leta, \$1.13 za tri mesece.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Issued daily except Sunday and Holidays.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$3 per year; Chicago and foreign countries, \$4.50 per year.

Address:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

Telefon Lawndale 4635.

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31-18) poleg valnega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je potrebno, da se vam ne ustavi list.

Nemški kapitalisti.

Kratka brzovjaka iz Ženeve je sporočila, da mnogi nemški kapitalisti vabijo zaveznike, da naj okupirajo vso Nemčijo. Ko je izbruhnila revolucija v Rusiji, so ruski zemljiški magnati ravno tako vabili nemške čete v Rusijo.

Dokler so bili kapitalisti in avtokratje gospodarji v Rusiji in Nemčiji, so bili veliki patrijotje, medtem ko so bili delavci "veležidajalci", če so zastrajkali med vojno. Kaj pa, če bi se bili ruski ali nemški delavci osmelili vabiti sovražne čete v deželo? Ni si moglo misliti kazni, ki jih bila zadela za takšno veležidajstvo.

Vse "patrijotizem" kapitalistov obstoji le toliko časa, dokler morejo neomejeno izkoriščati ljudske mase, in pravo lice pokažejo takoj čim pride v nevarnost božanski dobiček in sveti kapital; tedaj jim je vseeno, kdo je gospodar v deželi, samo da so njihove dobičarske pravice nedotaknjene.

Smešno bi bilo, če bi se na primer Amerika odzvala željam bivših kajzerjev stebrov. Amerika je napovedala in vodila vojno proti kajzerski avtokraciji. Avtokracije ni več in naloga naše armade je končana. Nemčija je danes demokratična republika in vsaka nadaljna kampanja po željah tepenih nemških kapitalistov bi bila vojna proti demokraciji in za vstoličenje ravno tiste avtokracije, katero je Amerika pomogla pravkar breniti s prestola.

Otroče vesti in veliki otroci.

V Berlinu so se otroci igrali revolucijo. To je nekaj čisto naravnega med otroci. Ni ga skoraj mesta v Ameriki, kjer se ne bi bili otroci igrali vojne; bile so krvave glavice in v par slučajih je kak deček obležal mrtve. Toda ameriški listi so bili toliko pametni, da niso tiskali rednih "vojnih poročil z bojišča" na ulicah in praznih stavbiščih, koder imajo paglavci svoj vsakdanji dirindaj kadar ne dežuje.

Vse drugače pa je z otročjo "revolucijo" v Berlinu. Cankarjski poročevalci je naredil iz te reči zelo resno afero in sporočil strmečemu svetu, da "nemški šolski otroci demonstrirajo v velikih procesijah pred zbornično palačo in zahtevajo odpravo tepeža v šolah, volilno pravico in zastopstvo v nemškem kabinetu".

Otroci lahko zahtevajo še več — naprimer največje kanone za božična darila — ali če odrasli ljudje delajo pri tem resne obraze in resno zaključijo, da je to nekaj resnega, s čimer je treba resno računati, tedaj je treba verjeti tudi to, da v uredništvih vsakdanjega šmokskega časopisja sede otroci, ki pošiljajo otroke v Nemčijo za dobavo vesti.

Nekaj takega je bilo s poročilom, da so v Rusiji "podrževali žene, ki so zdaj javna lastnina vseh moških". Človek, ki je poslal to blazno vest med svet, je vsekakor dobro plačan v svrhu, da se kosa s kardinalnimi lažniki vsega sveta, kdo bo bolj očrnil ruske revolucionarje. Pametni ljudje se smejejo takim otročjim vestem — bedaki pa sedajo na lim in vse verjamejo in med temi je tudi naš Kazimir. Pustimo jim otročjo zabavo.

Kralji v Ameriki.

Amerika bo imela prihodnje leto privilegij zabavati skupino evropskih kraljev. Pariški "Matin" nas zagotavlja, da kakor gotovo izide vsak dan sonce tako gotovo bomo imeli v naši sredi angleškega kralja Jurija, belgijskega kralja Alberta in italijanskega kralja Viktorja Emanuela.

Američani bodo seveda drli od vseh strani, da si ogledajo od blizu pravega in živega kralja. Združene države še niso nikdar imele te "časti", da bi se bil njenih tal dotaknil kak kronan vladar. Torej bo prva "sreča", ki doleti Ameriko in — in — nekaj pozitivnega nam šepče na uho, da bo prva in zadnja.

Kralji kot politični faktor so mrtvi in po preteku enega leta bodo še bolj mrtvi. Nekaj "specimenov" je še ostalo, toda življenja ni v njih. Morda ohranijo enega ali dva ne zaradi potrebe, temveč kot redko starino, ki bo na ogled ljudem kakor so na ogled gotovi čudaki s šestimi prsti ali dvema nosoma.

Lahko se zgodi, da prihodnje leto vidimo v Ameriki vse kralje, kar jih še ostane na svetu in se ti "vsi" se morda skrejo na eno samo glavo. Kralji so doigrali. Se celo na mirovni konferenci jih ne bo izvešali morda enega.

Kralji so danes ljudem to, kar je človeku slepič v trebuhu. Dokler ne nagna, ga človek še trpi oziroma pozabi nanj, kakor da ga ni; čim pa prične s sitnostmi — proč z njim!

Kakor izgleda, bo Viljem Hohenzollern kmalu molil k svojemu nebeskemu partnerju: "O Gospod, ali je še kje kakšna dežela, kjer ni revolucije!"

Dopisi.

BREZIMENSKEMU DOPIŠNIKU IZ NEW YORKA.

Na razpolago vam je še tretji slovenski dnevnik ter par tednikov in poltednikov, da ponovite v njih svojo vedoma in hotoma v gl. Naroda zapisano neresnico o smislu mojega govora na javni seji S. R. Z. v New Yorku dne 30. novembra.

Ali vam je morda žal, da je Krfska deklaracija mrtva, o čemur sem vam moral šele jaz prepričati, navajajoč dejstva na omenjeni seji? Hočete-li in namerjate-li zvesti Pupinovo in Trivincevo politiko tudi med Slovence? Dvomim, da bi vam bilo do resničnega dela, ker skušate znova zanesti preprič razdor in sovražnost med narod, in to v času, ko je sloga najbolj potrebna in delovanje vseh narodnih sil — zaradi stvari, ki je imela med Slovence najmanj zaslonbe in nobenega prepričanega pristaša.

Danes napadajo narodne voditelje, člani Jug. Odbora in Jug. Nar. Sveta v Washingtonu, ki so opravičeno in s tehtnih razlogov zavrgli Krfsko deklaracijo tudi kot začasnega podlaga našega zedinjenja, samo pristaši Pašičevega imperializma, zagovorniki gesla: "Hrvatska, Hrvatom!" (Velika Hrvatska) ter oni, katerim ni do narodne discipline, še manj pa do resnega delovanja. V eno teh treh skupin mora spadati ta brezimniški junak, kajti dokler je Krfska deklaracija obstojala še na papirju, se ni oglašil niti v časopisju, niti na javnih shodih.

Svetujem vam, da se nikar še v tretje ne osramotite v javnosti, ker bi bil primoran, predložiti Vašo duševno revščino in nevednost še jasnejše in določnejše. Upam pa, da bodo uredniki slovenskih listov sami napravili konec Vašemu izživljanju ter Vas obvarovali tako vsaj nadaljnjih blamaž.

Ivan Možina,

New York, 18. decembra 1918.

Cliff Mine, Pa. — Tu nas je le malo Slovencev, toda pokazali smo, da tudi malo številu lahko vrši svojo dolžnost napram svemu narodu. Res, da nismo kazali posebne aktivnosti v boju za jugoslovansko federativno republiko, toda sedaj, ko postaja stvar za obstanek slovenskega naroda resnejša, ne moremo ostati več indiferentni. V nedeljo 30. novembra sva se napotila dva rojaka o kolik tujaknjih Slovencev in nabirala podpise za petletno predsedniku Wilsonu in pa prostovoljne prispevke za SRZ. Dobili smo 63 podpisov in \$44.75 za SRZ. Za malo številu tujaknjih slovenskih naseljencev je to precejšnja svota. Vsem darovalcem prisrčna hvala.

Smrtna kosa je iztrgala iz naše srede rojaka Jerneja Oblaka, v starosti 43 let. Doma je bil iz Bukove nad Cerknem na Kranjskem. Tu zapuša soprogo in sedem otrok, najstarejši je 16 in najmlajši dve leti star. V domovini zapuša dva polbrata. Bil je član SNPJ. Pokopan je bil dne 3. decembra na katoliškem pokopališču v Imperialu, Pa. Soproga pokojnika se vsem, kateri so ji pomagali ali ji ali kako na roko ob času smrti njenega moža, najpričnejše zahvali. Blagemu pokojniku naj bo lahka ameriška gruda.

George Rihtarski.

SKUPEN SHOD JUGOSLOVANOV V LAWRENCE, PA.

Dne 8. decembra, po seji društva Prosveta, št. 245, SNPJ., so tujaknjši Slovenci, Hrvati in Srbi obdržali shod z ozirom na sedanjí politični položaj, in jugoslovansko vprašanje. Na tem shodu je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija (prevajena na slovensko iz hrvatskega originala):

Resolucija.

Jugoslovani, (Slovenci, Hrvati in Srbi), stanujoči v Lawrence, Pa. (Washington Co.) so na shodu, obdržanem dne 8. decembra soglasno sprejeli sledečo resolucijo, odnosno izjavo:

1) Z navdušenjem pozdravljamo zmago Združenih držav in ostalih zaveznikov nad silami centralnih držav, težnih slave in osvajanja, katerih ekspanzivna, imperialistična sila je sedaj uničena.

2) Izrekamo zahvalo prvemu državljanu te republike, Woodrow Wilsonu, za njegovo takti-

ko v tej vojni, ki je zadala smrtne udarce avstro-ogrski monarhiji, Jugoslovonom pa je bila dana s tem možnost združenja v neodvisno državo in jim je dana prilika odločiti o fermi svoje države. Načelo enakopravnosti, samoodločevanja in demokracije je prodrlo tudi med Jugoslovane in napodlagi teh načel se bo Jugoslavija pridružila družbi civiliziranih narodov sveta.

3) Izrekamo priznanje ameriškemu ljudstvu, ki je s tako silo vodilo boj za čiste principe demokracije, med katerim eden je osvoboditev in zagotavljanje pravice malim narodom. Za ta cilj je ameriško ljudstvo doprineslo velikanske gnutne žrtve in poklajalo stotisoče svojih najboljših mož na bojišča proti avtokraciji.

4) Izražamo naše priznanje in zaupanje Slovenskemu republikanskemu združenju v Chicago, Ill. Apeliramo na Slov. rep. združenje in Jugoslovansko narodno vijeće v Washingtonu, D. C., naj se zedinita za složen nastop v delu za ustanovitev republikanske forme vlade v zedinjeni Jugoslaviji.

5) Pozdravljamo vso napredno maso bratskega srbskega naroda, posebno srbske akademično Omladino, ki se zavéda duha sedanjega časa in razume nove potrebe za nove razmere in iz tega razloga tudi deluje za demokratično, republikansko Jugoslavijo.

6) Obsojamo s prezirom vse agente, bodisi plačane ali neplačane, ki delujejo v tej svobodni republiki za srednjeveške tradicije, monarhije in druge take nazadnjaške ustanove v zedinjeni Jugoslaviji, katero žele ohraniti pod peto monarhizma in dinastične vlade.

7) Kakor smo obsodili izjavo slovenskih duhovnov, zbranih na sestanku v Jolietu, Ill., ravno tako strogo obsojamo najnovejšo izjavo hrvatskih popov, zbranih na sestanku v Pittsburghu, Pa., ki so prišli na plan sedaj, ko nam je složno delo najpotrebnejše, s svojo razidralno izjavo. Taka taktika teh nerazsodnih ljudi je vredna največje obsodbe jugoslovanske demokracije, kajti nahajamo se v dobi ki zahteva edinstvenega nastopa vseh narodovih sil proti imperialističnim ciljem Italije. S to svojo izjavo so pokazali vso svojo nagoto in njihovo "ljubezen" do naroda, ki se zreali v tem trenutku v zanje silno žalostni luči. Bodoča zgodovina jih bo za tako postopanje obsojala, obsodilo pa jih je že sedaj jugoslovansko ljudstvo ki ne bo dopustilo, da bi demagogija rušila složno delo za skupne cilje.

8) S tako vero v pravičnost pričakujemo od mirovne konference pravilno rešitev tudi jugoslovanskega vprašanja, ki bo prinesla vstajenja dan toliko kulturno in gospodarsko zatiranih Jugoslovonom. Mi upamo, da bo ta konferenca vpoštevala glas ljudstva in zavrgla vse eventualne imperialistične težnje, ki streme po pridobivanju ozemlja na račun jugoslovanskega ljudstva. Upamo, da se bo Jugoslovonom ki nimajo najmanjših zaslug za poraz avtokracije centralnih držav, merilo z mero pravičnosti.

9) Končno pozivamo vse Jugoslovane, Slovence, Hrvate in Srbe, na složno delo. Pustimo na strani malenkostne presodke, ki so nas razdvajali pustimo na strani začasnó politične in verske diference ter pokažimo svetovni javnosti edinstveno fronto v boju za interese vsega jugoslovanskega ljudstva in njihove države. Širimo misel svobode in prave demokracije in storimo vse, da bomo končno tudi mi lahko rekli, da smo bili graditelji temeljev svobodne jugoslovanske republike."

Občinstvo na tem shodu je izvolilo sledeče zastopnike za podpis te izjave in resolucije. Za Hrvate: Anton Paur; za Slovence: Louis Glaser; za Srbe Pavao Hajduković.

5. pta. — Čas hiti, naj si bo v veselju, tugi, boju ali žalosti, čas hiti. Pred dvajsetimi meseci smo pozdravljali Novo leto, ki se je rodilo ob streljanju topov in ob največji borbi, kar jih pozna človeška zgodovina. Novoletno detetec se je rodilo ob krvavi zarji borečega se človeštva. In sedaj je to dete starček. Se nekaj dni, pa bo moralo prepustiti svoj prostor drugemu detetu, letu 1919. Borbe se ni konec. Leto 1918 je v delo marsikaj v svoji kratki dobi dvanajstmesečnega življenja. Pri sostovalu je rušitvi starih tradicij

SLOVENSKO REPUBLICANSKO ZDRUŽENJE.

Sedaj v Chicago, Ill.

IZVRŠVALNI ODBOR:

August Aušin, Mary Aušin, Filip Godina, Frank Kerže, Martin V. Konda, Eibin Kristan, Math. Pogorelec, J. N. Rogelj, Anton J. Terbovec, Jože Zavertnik.

NAZORNI ODBOR:

Ivan Krčič, J. Kvartič, Joško Oven.

CENTRALNI ODBOR DO NOVEGA KONSTITUIRANJA:

John Ermenc, Joseph Fritz, Joseph Ivanetič, J. Judnič, Ivan A. Kaker, Anton Motz, Frank Mravlja, Jacob Muha, K. H. Pogodič, John Rezel, Joseph Steblaj, Frank Sava, Frank Udovič, Charlie Vesel, Andrew Vidrich, Stefan Zabrie, John Kalan, Anton Zlogar, Louis Truger.

Vsa pisma in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na sledeči naslov: Anton J. Terbovec, 2602 So. Millard Ave., Chicago, Ill.

in stoletnih in tisočletnih stavb. Prisostovalo je padu držav, dinastij in vojnih sil, katerih imena so znana daleč nazaj v zgodovino. Kaj bo doživele prihodnje leto? Brskotne mnogo, kajti preobratov še ni konec. Vojne vlešil je konec, toda pravega miru še ni. Še divja borba, v mnogih krajih tudi z orožjem in še padajo žrtve. Najhujša borba pa se sedaj vrši med pristaši srednjeveških tradicij in med prebujenim, demokratično zavednim človeštvom. Mladost in čilost bo zmagala in ta je na strani demokratičnih mas. Porajajo se nam vprašanja, kaj dobe narodi, kako se bo odločila njihova usoda, kakšna bo bodočnost Slovenije? Vse polno, v meglo zaviti vprašanj je šed pred nami, na katere ne moremo dati definitivnega odgovora. Leto 1919 nam jih bo prineslo, morda. Ali pa bo morda čakati še leto ali dve, kdo ve. Takim zgodovinskim procesom, kot se vrše sedaj, ne vemo konca. Kakor nismo mogli reči, kdaj bo konec vojne, ravno tako ne moremo reči, kdaj bo podpisan mir, kakšna bo meja držav v Evropi, kako bodo uredili razne probleme v Afriki, Aziji, Rusiji itd. Mi poleg tega procesa lahko zasledujemo, lahko o njem razpravljamo, svetujemo, kar se nam zdi primerno in pravilno in kritiziramo, kar smatramo za škodljivo.

Sedaj, ko pišem ta dopis, sem v južni Coloradi. Epidemija tu še vedno uganja svoje orgije. Potovanje iz kraja v kraj je prepovedano, toda influenza potuje nemoteno, kajti ona ne prizna nobene zakona in ne vpošteva nobene naredbe. Prvi znaki influence so se pojavili v Primeru, kjer je obolela polovica prebivalstva. Epidemija je tam že dosegla svoj višek, toda razširila je svoj delokrog na vsa druga mesteca in "kempe." Proti razširjanju epidemije in za postrežbo bolnikov ima vsekakor precejšnje zasluge v teh krajih organizacija Y. M. C. A. Med žrtvami je največ Mehekancev, katerih je v teh krajih precej. Nerazumevanje teh ljudi o važnosti snage za zdravje, slabe stanovanjske razmere, hrana, ki jo uživajo, kakor pa ljudstva, ki jo uživajo, so vzrok, da so vplivom epidemičnih bolezni mnogo bolj podvrženi, kakor pa ljudstva, ki so v tem oziru naprednejša od Mehekancev. Med žrtvami so tudi trije Slovenci.

Med ljudstvo se je naselil strah vsled hitro razširjajoče bolezni, ki je imel za posledico, a so se pričeli ogibati drug drugega. Vendar pa se najdejo izjeme, ki dokazujejo, s kako poštrenovalnostjo so nekateri vršili samaritsko dolžnost napram svojim bližnjim. V tem oziru zasluži priznanje rojakinja ga. Softić, pa tudi rojaka Dolgan in Tomsic, ki sta mi pripovedovala o pretresljivih dogodkih, ki so se vršili v teh krajih za časa, ko je divjala epidemija influence najhujše. Prizori na pogrebe. Mehekancev so bili zanimivi in žalostni obenem. — Rakve s trupli Mehekancev so vozili na pokopališče na navadnih kmečkih vozov, ki so bili naloženi s senom, koruzo in drugimi pridelki, poleg tega pa je bilo na njih še par rakev in otroci ter drugi sorodniki umrlih Mehekancev. Na pomoč ljudem je prihitela še preomenjena organizacija Y. M. C. A.

Kot sem že zadnjič površno poročal, je v rovu smrtno ponesrečil rojak Marko Malovič v Walsenburgu, star 49 let, doma iz Vidosske pri Metlici. Zrušila se je nanj plast premoga in mu zlomila hrbet. Umrli je v silnih bolečinah v bolnišnici. Pokopan je v Pueblo, Colo. Pokojnik si je kupil kos zemlje, ker se je hotel oporistiti trdega dela v rovi, kjer se je mučil 29 let, toda postal je preje

žrtve svojega poklica. Zapuša brata Jurija in Ivana, s katerim sem se udeležil pokopnika njegovega groba. Tako umirajo trpini. Vse njihovo dolgo življenje ni drugake, kakor velik delavnik brez počitka, poln boja in trpljenja. Šele smrt ga spremeni v delopust.

Take misli so me obdajale, ko sem gledal obraze pogrebcev na pokopališču, od dela utrjene. Čas beži in se spreminja. Novi časi nam prinašajo nove boje in ustvarjajo nove razmere. Vse pa stremi in drvi za enim samim ciljem, za svobodo. Vse se vprašuje, kaj nam bo prineslo leto 1919? Tudi Slovenija ima to vprašanje. Lepa naša domovina, kaj ti bo prinesla bodočnost? Pred sto leti je pel Vodnik:

Sava čigava je,
Drava čigava je...
Mirovna konferenca v Parizu
rešuje sedaj to vprašanje.
Matija Pogorelec.

Imperial, Pa. — Morda nas naši sosede gledajo že postrani, ker smo tako nekako tihi, kot da se za dogodke po svetu prav nič ne brigamo. Sicer pa nismo tako indiskretni kot se kateremu doždeva na prvi pogled. Kakor mnogim drugim naselbinam, tako je tudi naši škodila na društvenem in političnem polju epidemija influence. Z delom se ni moglo naprej, ker je bolezen povzročila mizerne razmere in kaos. Ni moj namen natančneje opisovati te razmere; opomnim le toliko, da je glavna nevarnost epidemije prešla. Naša želja je, da se bolezen v tako velikem obsegu več ne povrne. Društvene seje se niso vršile dva meseca. Društveni uredniki so pobirali assessment in izvrševali vse druge nujne društvene posle. Dne 8. decembra se je vršila letna seja društva Prosveta, št. 106, SNPJ., na kateri se je med drugim sklenilo prirediti veselico, pri kateri naj bi sodelovali vsi tujaknjši Slovenci. Priredba je namenjena v prid SRZ. Stvar se bo vršila na Silvestrov večer. Igrala bo izvrstna slovenska godba. Sploh bo za zabavo najbolje preskrbljeno, da ne bo nobenemu žal za udeležbo. Ker je priredba namenjena v korist organizacije, ki vojuje boje za osvoboditev slovenskega naroda izpod vsake tuje nadvlade in ker je naša dolžnost podpirati Slovensko republikansko združenje, upamo, da nas bo občinstvo posetilo v velikem številu.

Pripravljalni odbor.

La Salle, Ill. — Dne 18. decembra je umrla rojakinja Margareta Karun, stara 35 let, doma iz Terbovelj na Spodnjem Stajerskem. V Ameriko je prišla pred šestimi leti. Tu zapuša soproga Franka in dve hčerki v starosti od 3 do 8 let, nadalje brata Pavla Bergerja in sestro Heleno Golob, v Trstu na Primorskem pa mater, sestro in brata, v Trbovljah pa dva brata in sestro. Bila je članica društva Triglav, št. 2, SNPJ. Pogreb se bo vršil v nedeljo 22. decembra ob 2. popoldne. Poročevalec.

Fairpoint, O. — V tujaknjšem premogovniku je dne 14. t. m. smrtno ponesrečil rojak Frank Boje. Utrgala se je nad njim plast kamnjenja in ga podslala. Predno so ga dobili ven, je bil že mrtev. — Pokojni Bajc je bil doma iz fare Studeno pri Postojni. Star je bil 38 let. V domovini zapuša ženo in pet otrok, tu pa dva brata, enega v Fairpointu, drugega pa nekje v Alleghenyju, Pa. Pogreb se je vršil 16. decembra ob precejšnji udeležbi članstva društva Slovenski Bratje, št. 53, SDPJ., katerega član je bil pokojnik. N. v. m. p. Žalujemo ostalim izreka mo naše sožalje.

Poročevalec.

Ženske tujih narodnosti v Združenih državah.

Hrana in skrb za hrano.

Danes, ko je hrana tako draga, si skoro želimo, da nam ne bi bilo treba jesti. Ne moremo dobiti take moke, kakršno smo vedno rabili, sladkorja pa sploh ne moremo dobiti, kolikor želimo. Kako morejo moški od nas zahtevati, da jim kuhamo dobre jedi, ko je vse dražje in poleg tega moramo rabiti za kuho stvari, ki jih ne poznamo. Ako kupim pet funtov pšenične moke, moram kupiti poleg tega tudi pet funtov ječmenove ali razjeve. Do sedaj nisem se nikdar čula, da razjevi moki in tudi kruh iz nje ni ne ugaša. Kmalu sem pa zapazila, da prinašajo razni časopisi recepte za kruh iz te moke in da moj kruh ni bil dober, ker nisem znala prav rabiti te nove vrste moke.

Ako pomislimo, da tisoče ljudi v Evropi umira gladi, bomo gotovo delile naš živež z njimi ter se nečle rabiti slabša živila. Vedno čujemo, da bomo z živežem pomagali, torej tudi čutimo, da bomo s previknim kupovanjem živil pomagale k zmagi.

Težko je razumeti, zakaj Združene države pošiljajo boljše moko v Evropo, ter silijo domačine, da rabijo slabšo. Zakaj ne pošiljajo koruzno in drugo novo moko čez morje in prihranijo boljše za nas. Imamo malo ladij za prevažanje, zato je potreba poslati živila, ki imajo največ redilnih snovi v sebi, in to so ravno žita. Tudi se slabša moka hitreje pokvari. Nam je še vedno dovoljeno veliko več, nego ženskam v Franciji, Belgiji in drugod, ki trpe radi vojske veliko več, nego me.

Surovo maslo je zopet en problem. Radi visoke cene ga nam skoraj ni mogoče več kupiti. Maščobo moramo imeti za hrano našega telesa, vendar so nam pa na razpolago različne druge masti. Dokazano je, da se rane vojakom veliko hitreje celijo, ako uživajo z drugimi jestvinami tudi surovo maslo, zato ga jim pošiljamo. Otroci morajo imeti nekoliko surovega masla, odrasli ga pa lahko nadomestijo z drugo mastjo. Stane manj in je boljše, kakor slabo surovo maslo.

Zadnje čase je težko dobiti poljubno množino sladkorja. Angleška sploh nima sladkorja, drugi združenci ga pa izdelujejo veliko manj, kakor preje. Vojak, ki uživa sladkor v kakršnikoli obliki, lahko karaka veliko dalje in mu po zimi ni tako hiter mrz kot onemu, ki ni dobil sladkorja. Zaradi tega pošiljamo sladkor v Evropo in si ga sami pritrugujemo.

Naša hrana je jako važno vprašanje. Ako zaviramo napačno hrano, zbolimo, ker naše telo potrebuje gotove snovi. Navadno mislimo, da je meso najpotrebnejša hrana. Ljudje, ki delajo, morajo imeti meso, a ni potrebno da bi ga uživali trikrat na dan. Mleko, sir, jaje, fižol in grah ima iste snovi, kakor meso, katere zahteva naše telo. Potrebujemo tudi zelenjavo in sadje.

Človeško zdravje zavisi veliko od tega, kakšno hrano je užival kot otrok. Zato moramo biti pazljivi s čim hranimo naše otroke. Vsi otroci, zlasti pod šestim letom, naj uživajo mleko vsak dan. Pri otroku se mleko ne da nadomestiti z drugo hrano. Mehko kuhano jajce, kruh, surovo maslo, zelenjava, pečen krompir, kuhano sadje, mleko in kakav, to vse tvori dobro hrano za otroka. Škodljiva živila za otroka so: čaj, pivo, kava, kislje kumarice, prečiščeno meso, teletina, ocvrta hrana in pečivo. Te stvari otroku mogoče ne škodujejo tako, vendar jih pa oslabe in jim povzročijo resne trebušne bolezni.

Kako kupiti, je tudi jako važno. Najdražja hrana ni vedno najboljša. Vedno vzemi vse kosti, ko kupiš meso, in jih rabi za juho. Shrani vso maščobo, prepraži in hrani v čisti posodi. Goveja mast se lahko porabi za biskvite, turščen kruh, praženje krompirja i. t. d.

Kupi star kruh, če mogoče, ker je bolj tečen. Najbolje je peči kruh doma. Prihrani se najmanj deset centov na dan pri večji družini; stroj zamesilnik olajša delo.

Vedno kupi gotovo množino živil, nikdar ne za pet ali deset centov. Ako kupiš za deset centov fižola pri tem, ko stane funt 13 centov, gotovo pri tem zgubiš v vrednosti.

Pazi, da kupiš čisto mleko od

čednega mlekarja. Mleko v steklenicah je čistejšo, zato tudi bolj priporočljivo. Steklenice in drugo posodo za mleko ne rabi ob enem tudi za druge stvari. Posoda naj se pomije vsaki dan. Slabo mleko povzroča velike bolezni med otroci.

Veliko živeža se potratiti s tem, da se pokvari. Dobro je, da se ve, kako to zabraniti. V vročini ostane mleko sveže, če se takoj zavre. Hrana se drži posušena ali prezervirana. V raznih letnih časih se lahko vedno najde v časopisih in knjigah, kako se to lahko naredi. Dobra hrana se pokvari, ako se spravi skupaj s pokvarjeno; paziti je treba, da se pokvarjena živila takoj odstranijo in da so kuhinje in shrambe vedno čiste.

Deseti brat.

ROMAN.

Spisal Josip Jurčič.

(Nadaljevanje.)

Nekaj zakumi, Marijan se ozre, deseti brat stoji za njim z nekim porednim nasmehom.

"Kaj gledaš nazaj s solznimi očmi, starega lisjaka sin, kakor svetega Roka pesek?" zavpije Martinček.

"Spravi se ali ti posvetim!"

"O kaj še! Sam pojdem od tukaj! Bojim se te pa ne, če tisto uro se te ne bom bal, ko mi bo duhoven prinesel smrtno popotnico. Poskusi se me s tistim šibovcem zdajle samo dotakniti, in tako gotovo, kakor te ne bom nikdar na posodo prosil, dobiš pri tej prici pol grunta pod ježo namesto svojega sedanjega bogastva. — Pa kaj se to menim! Le povedati sem hotel, kako slabo pristoji takemu močnemu mlademumu možu, če se po lahje in otročje joka zato, če se mu babnica skuja. Ne boš je imel te Manice, jokal ali ne jokal! Tvoja ne hode, ko bi bil tako bogat, da bi kupil nebeško kraljestvo, tako lep kot brskov, evet in tako presen, da bi vedel, koliko je vernih duš v vseh, vseh tistih, kar jih na pratiki gole glave naprej tiče. He, he, he."

"Povedal sem ti že, da te težko vidim in da mi je najljubše, če se pobeš od mene. Kileal te nisem!"

"No, no, to je že drugo govorjenje. Vidiš, vidiš, ti očetov sin! Če človek hodi po svetu in posluša, nas pametne ljudi, se nauči počasi govoriti in še marsikako drobnjav. Vso svojo jezico boš skril, kakor gad noge skriva in taji. Tvoje izvoljenko bo drugi dobil in ti se boš ustil in boš sam ostal doma kot berač na žegnanju. Ali vse te bo minilo kot starega konja dirjanje."

Marijan vstane in odhaja. Deseti brat se zagrohota in stopa nekaj stopinj za njim.

"Hoj kam?" vpije za njim. "Deseti brat zine kako modro in resnično. On ti bo pravil lepe in prave, ti pa nastavljaš in pobiraj Ribničan je za pečko sedel in poželjivo gledal na mizo v skledo. "Majhno je manjkalo, da mi niso rekli jest," je dejal, a bil je vendar lačen. Majhno je manjkalo, da te ni marala, pa je vendar ne boš imel; vse je manjkalo! Vidiš, kaj zna deseti brat, ki te ima tako rad kot trn v peti!"

Marijan je bil že daleč v dolini. Lahko bi bil še slišal veselo smejanje Martinčkovo, ko ne bi bil imel drugih misli. Deseti brat je dolgo stal gori na robu hriba. Ko se pa stori mrak, popravi svoje prevozane čevlje na ramo in gre na levo stran, se izgubi v grmovju in zapoje robati pesem, da se razlega daleč po dolini.

ENAJSTO POGlavJE.

Jaz mislim sem, da nam bo zet naš kosel, ki je lep in vri.

M. Valjavec.

Na Slemenicah je nekaj dni potem že precej pozno zvečer pospalo staro in mlado razen gospodarja in njegove žene, ki sta se v spalnici pri užgani sveči še pomenovala o raznih rečeh, ki zadevajo gospodarstvo in družino. Tikoma njune spalnice je spala Manica. Zunaj je bila precej mrzla pomladanska noč.

"Ne vem, kaj je, da Marijana ni več blizu," pravi gospodar Benjamin.

"Meni se to tudi čudno zdi. Morda smo se mu kaj zamirili. Manica je tako čudna proti nje-

mu, da je ne morem razumeti," odgovori žena.

"Vprašal ga bom enkrat, kaj je, da več ne pride. Meni to ni všeč. Za Manico bi ne vedel nikjer izbrati boljšega ženina, kakor je on. Čeravno bi si ga želel za nekatero reči drugačnega, mi je vendar še najbolj po volji. Menim, da bi se naredil, kadar pridejo leta. Takemu ne smemo dati, ki nima nič. Zato sem bil ondan prav vesel, ko me je vprašal, če bi mu jo dal kdaj ali ne."

"Silila je pa vendar ne bova, saj je sama pametna. Jaz tega že ne pustim, da bi ji kdaj rekel: "Moraš ga vzeti." Saj veš, da prinese zet v glavi in v srcu največjo in najlepšo doto. Jaz tudi nisem prinesla kdo ve kaj k tvoji hiši, pa nisi zdaj nič slabše, kakor bi bil drugače."

"Bojim se, da boš imela še priložnost zares storiti, kar zdaj samo govoriš. Ali to ti povem, da jaz ne bom nikdar dovolil v kakšen tak zakon."

"Zakaj se bojiš?"

"Mislim sem, da vse te dni, zakaj se nas Marijan ogiblje, in začel sem sumiti našega učitelja Kvasa. Opazoval sem potlej njega in Munico. Ničesar nisem mogel videti, da bi mi bilo čisto potrdilo to misel, prav rada govori z njim. Fant je sicer res pameten, ali mlad je in to je dovolj."

"E, beži, to že ni nič."

"Tudi jaz želim, da bi ne bilo, a izpred oči ne smem puščati vsega. Mene večidel ni doma. Ti moraš gledati, da ne prideta na samem vkup in da nimata prilike govoriti. Dajaj ji vedno kaj posla."

(Dalje prihodnjik.)

RAD BI IZVEDEL.

kje se nahaja moj prijatelj Fr. Benčina doma iz vasi DANE pri Ribnici, po domače (Papežev.) Pred osmimi leti je šel od mene in od tedaj ni nobenega glasu o njem. Sporočiti mu imam nekaj zelo važnih stvari. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani, ako bo sam fital ta oglas naj se mi priključi na moj naslov: John Zobitz, P. O. B. 468, Chisholm, Minn.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2388

843 E. Ohio Street,

N.S. PITTSBURGH, PA.

Pomožite svoje znanje v naravoslovju.

Narava nam daje mnogo rastlin, katerim je mogoče zdraviti razne bolezni. Jaz imam v zalogi ter razpolagam raznovrstne take rastline, cvetje, jagode in korenine, take, ki izvirajo iz vseh delov sveta. Pišite po moj brezplačni cenik. Knjiga "Mali domači zdravnik", ki stane samo 25 centov, obilno opisuje veliko število rastlin in daje nasvet, za katere bolezni in kako se naj rabi. Ne odlašajte, naročite takoj to poučljivo knjigo.

MATH. FREDER.

P. O. Box 772, City Hall Sta., New York, N. Y.

Kašelj

je vsakdanji gost skoro po vseh hišah; nihče ni neprijatelj tega nadležnega gosta; in vendar se tako rad in nepričakovano pojavi in oteja rad dalje časa pri hiši. Odleite ga s kakim dobrim zdravilom, predno se ne ukorenini v vašem telesu. Vzemite splošno znano zdravilo zoper kašelj in to je:

Severa's Balsam for Lungs

(Severa's Balsam za pljuča), ki je že od leta 1881 uspešno odpravljaj kašelj, prehlad, hripavost, bronhitis in astmo. Otroci in odrasli ga imajo radi. To zdravilo deluje hitro in uspešno in naj bi se imelo leto pri vsaki hiši, ali vsaj. Dobite ga pri vsaki lekarnari. 25 in 50c.

Bolgarski krvni čaj

JE ZNAMENITO ZDRAVILLO,

katero smejo vživati vsi člani v družini od mladega deteta do stare matere. Morali bi ga imeti v vsakem domu. Dobro zdravilo za prehlad. Dela izvrstno, vzdržuje čisto kri, zdravi vaše obisti čreva in slabi želodec. Pošljemo vsakemu po pošti en zavoj za \$1.25 in 5 zavojev pa za \$5.00. Naslov je: H. H. Von Schlick, President "Marvel Products Co. No. 6, Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Naročnino je treba ponoviti takoj, ko poteče naročnina, da se list ne ustavi. Takle se glase nove poštna določbe.

NAZNANILO IN VABILO.

Opozarjam vse delničarje Slovenskega Doma v Indianapolis, Ind., da se polnoštevilno vdeležijo seje DNE 29. DECEMBRA ob eni uri popoldne v prostorih S. N. Doma. Na dnevni red imamo:

- 1.—Volitev odbora za leto 1919.
- 2.—Razdelitev delniških listov, ki so jih že plačali.
- 3.—Vlekli se bodo listki za stensko uro vredno \$15.00. Listki se prodajajo po 25c eden. Čisti dobiček je namenjen v blagajno S. N. Doma.

Hojaki sežite po njih ker jih le še malo številu v prodaji. Dobe se pri Louis Sašku.

Vpoštevajoč, da je ta seja zelo važna ker se bode volil odbor, je torej dolžnost vsakega delničarja, da se gotovo te seje vdeležijo vsi do zadnjega.

Spoštovanjem za vse delničarje S. N. Doma,

Štefan Škrjanc, tajnik.

Not old—but new! Comprenez vous?

OLD EGYPT

Egiptovske cigarete z ustnikom iz zamaškovine

Poslušajte, ljudje!—

Ako ne boste popolnoma zadovoljni, ko ste pokadili polovico cigaret iz škatlice, vrnite drugo polovico na 29 West Kinzie St., Chicago Ill. in vzameno dobite 25c vredno vojno varčevalno znamko.

Kdo prevzame odgovornost? — Kakovost stare Egiptovske cigarete!

Chardard Company
A Corporation

"The Wonder of the Age"

Škatilca s

PETINDVAJSET
za 25 centov.

